

J. J.

Kinematyka obrabiarek z pierwszej połowy XIX wieku

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 5/1, 130-131

1960

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

NOWE BADANIA WCZESNOŚREDNIOWIECZNYCH WYROBÓW
DZIWEROWANYCH

Mgr inż. Jerzy Piaskowski w artykule *Technika wczesnośredniowiecznych wyrobów dziwerowanych w świetle nowych badań* („Przegląd Mechaniczny”, nr 15/1959) przedstawia wyniki metaloznawczych badań dawnych wyrobów dziwerowanych, znalezionych głównie na ziemiach polskich (wzgórze wawelskie, Gdańsk). Autor zestawia również informacje z dawnych źródeł pisanych (C. Hartmann, Perret) dotyczące technologii tych wyrobów.

Na podstawie tych badań i wiadomości ze źródeł wysnute są wnioski o procesie wytwarzania wyrobów dziwerowanych.

Artykuł uzupełnia zestawienie literatury.

J. J.

OSIĄGNIĘCIA POLSKICH WIERTACZY ROPY

Warunki polityczne, w których znajdowały się ziemie polskie przed I wojną światową, sprawiły, że wielu fachowców zarówno spośród kadry inżynierskiej jak i wykwalifikowanych robotników pracowało poza granicami kraju. Osiągnięcia ich są przeważnie nieznane, gdyż nie można wymagać, aby zagraniczni pracodawcy propagowali dzieła obcokrajowców.

O jednym z takich osiągnięć polskich wiertaczy naftowych opowiada Antoni Plutyński w artykule *Polscy wiertacze dowiercają ropę na Trynidadzie* („Wiadomości Naftowe” nr 7—8/1959). Wspomnienia autora odnoszą się do r. 1911, kiedy otrzymał wiadomości o wykonaniu przez grupę wiertaczy ze Stryja pierwszego udanego wiercenia ropy na dużych głębokościach na Trynidadzie.

J. J.

KINEMATYKA OBRABIAREK Z PIERWSZEJ POŁOWY XIX WIEKU

W 1956 r. Muzeum Techniki przejęło zespół 4 zabytkowych obrabiarek z Zakładów Metalowych w Białogonie pod Kielcami. Obrabiarki te wyprodukowane w Derby (Anglia) w latach 1826—1827 przez firmę Foxa, zostały następnie sprowadzone do tworzących się zakładów białogońskich, gdzie pracowały nieprzerwanie do roku 1955.

Zabytkowe obrabiarki (strugarkę podłużną małą, strugarkę podłużną bramową, tokarkę pociągową i wiertarkę promieniową) ustawiono i zmontowano w ośrodku muzealnym w Sielpi pod Końskimi, który mieści się w budynkach dawnej pudlingarni i walcowni. Równocześnie wykonana została inwentaryzacja techniczna tych obrabiarek.

Jeden z autorów inwentaryzacji, mgr inż. S. Knapik, w artykule *Kinematyka obrabiarek białogońskich* („Przegląd Techniczny” nr 34/1959. rubryka „O dawnej technice”) opisuje szczegółowo układy kinematyczne obrabiarek i ich charakterystykę techniczną.

Należy zwrócić uwagę, że obrabiarki białogońskie mają jako zabytki techniki wartość unikalną.

J. J.

ROCZNICA PERRONETA

W końcu 1958 r. minęło 250 lat od urodzin Jean-Rodolphe Perroneta. Ten znakomity technik zajmował przez 30 lat stanowisko „pierwszego inżyniera” Francji, założył pierwszą — istniejącą do dziś — świetną uczelnię techniczną, *École des Ponts et Chaussées*, wybudował 20 mostów, będących doskonałymi przykładami sztuki budowlanej i był uznanym w całej Europie autorytetem w zakresie budownictwa inżynierskiego.

Postaci tej poświęcił artykuł *250-lecie Perroneta* mgr inż. Bolesław Orłowski w nrze 8/1959 „Inżynierii i budownictwa”. Skróć tego artykułu ukazał się w nrze 42/1959 „Przeglądu Technicznego”.

E. O.

Z DZIEJÓW FOTOCHEMII

Artykuł mgra Stefana Sękowskiego pod tym tytułem publikuje „Młody Technik” (nr 8/1959). Autor opisuje doświadczenia i odkrycia, które umożliwiły powstanie fotografii i jej dalszy rozwój, szczególnie podkreślając postacie eksperymentatorów i wynalzców: Schultze’a, Niepce’a, Daguerre’a, Talbota i innych.

Druga część artykułu zawiera omówienie i wyjaśnienie istoty procesów fotochemicznych.

J. J.

Z HISTORII WODOCIĄGÓW W POLSCE

Historia polskiej techniki sanitarnej nie doczekała się jeszcze żadnego obszerniejszego opracowania. Z tej przyczyny każdy drobny nawet przyczynek do tego tematu zasługuje na uwagę.

W 9/1959 numerze „Młodego Technika” dr Stefan Górzyński w artykule *Wodociągi w dawnej Polsce* opisuje krótko pierwsze znane urządzenia wodo-